

๖๘. ความลบล้างความดีของคนอื่นเป็นคุณสมบัติของคนเลว

The Humiliation for the Good of Others Is the Property of the Bad Guys

ขอน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

In Honor of the Blessed One of the Fully Enlightened One

By Nithee Siripat – Siripat.com and Academiae Network. 2016

ความสำคัญของบทความ

ความโศกเศร้าหาช่วยนั้น เป็นเรื่องที่มีมนุษย์สามารถพยากรณ์ได้ ด้วยการใช้ปัญญาและเหตุผล ก่อนที่จะปลงใจเชื่อคำพูดหรือความคิดของคนอื่นๆ ด้วยความไม่ประมาทในการใช้ปัญญาเป็นเครื่องวัด มิฉะนั้น ย่อมหมายถึง ความหายนะ ความวิบัติ ความฉิบหาย ที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงได้ยากเช่นกัน ไม่ว่าจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตตามปกติ หรือในการปฏิบัติธรรมเพื่อให้สามารถบรรลุธรรมวิเศษให้ได้ คนเลวส่วนใหญ่มักเป็นพวกลบล้างบุญคุณหรือความดีของคนอื่น บางครั้งแม้แต่ผู้ให้กำเนิดเลี้ยงดูมาอย่างดี พวกคนเลวเหล่านี้ก็ยังไม่ใส่ใจที่จะทดแทนบุญคุณแต่อย่างใดเลย แล้วคนที่ไม่ใช่ญาติยังต้องคิดอะไรอีกต่อไปที่จะคบกับมิตรเลวเช่นนี้ อันผิดต่อหลักธรรม “กัลยาณมิตรตตา” คือ การคบหามิตรดีสิ่งแวดล้อมดี “อัปปมาทะ” คือ ความไม่ประมาทในการสร้างคุณดี รวมทั้ง “โยนิโสมนสิการ” คือ การคิดอย่างพินิจพิเคราะห์ด้วยวิจรรณญาณ ด้วยการใช้ปัญญาและเหตุผลอย่างถูกวิธีครอบคลุมนปัญหาอย่างทั่วถึง อนึ่ง ความสำเร็จทางโลกนั้น ก็นับเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติธรรมเร็วยิ่งขึ้น เพราะไม่กลายเป็นแรงต้านความก้าวหน้าในการเจริญภาวนากรรมฐาน เพราะจุดหมายสำคัญสูงสุดแห่งผลการปฏิบัติธรรม คือ การละทิ้งจากโลกธรรมทั้งหลาย ไปสู่ภาวะอันเหนือวิสัยโลก ที่เรียกว่า “โลกุตตรภูมิ” อันเป็นแดนที่อริยบุคคลดำรงสถิตอยู่ในบรมธรรมแห่งนิพพาน ด้วยประการฉะนี้.

บทความที่ ๖๕ ประจำปี ๒๕๕๕ – ความลบลู่ความดีของคนอื่นเป็นคุณสมบัติของคนเลว

ความยากเข็ญในการทำมาหากินที่แผ่กระจายทั่วสังคม ยิ่งนับวันทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ อันเป็นเหตุทำให้ผู้คนเสื่อมในศีลธรรมและจริยธรรม มีความอยากได้ของคนอื่นอันไม่ควร คิดประทุษร้ายคนอื่น และจ้องเบียดเบียนผู้อื่น อย่างไม่มีหิริและโอตตปะ ไม่อายไม่เกรงกลัวต่อบาป สภาวะสังคมเช่นนี้ เกิดจากปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ นั่นคือ โลกมีพลเมืองมากขึ้น และความขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อหิวแล้วไม่มีกิน และคนก็แย่งกันกินมากขึ้น ย่อมทำให้เมตตาธรรมหดหายไปจากจิตใจของคน ไม่รู้จักบุญคุณของคนอื่น ชอบเบียดเบียนและอกตัญญู เมื่อชนะหรือได้เปรียบคนอื่น ก็มักจะจองหงอน หยิ่ง ทะนงตัว ถือดี ที่เรียกว่า “จองหงอนพองขน” หมายถึง เย่อหยิ่ง-ลบลู่ผู้มีคุณ-ลืมหิว หรือ ความลบลู่คุณท่าน การลบลู่ล้างปิดซ่อนคุณค่าความดีของผู้อื่น ที่เรียกว่า “มักกะ” [Depreciation] บุคคลที่ทะนงตัวและถือดีนั้น เริ่มมาจากวิธีการเลี้ยงดูจากครอบครัวส่วนหนึ่ง ที่ปลูกค่านิยมแบบมักกะ นั่นคือ อบรมสั่งสอนกันมาอย่างผิดๆ เป็นไปตามสังคมแบบโจร [Bullying] และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากระบบขัดเกลาทางสังคม ที่มุ่งมั่นส่งเสริมคนที่เรียนเก่ง ร่ำรวยด้วยวิธีใดก็ตาม ชอบส่งเสริมคนชั่วให้ได้ดี คือ แพ้อำนาจและเงิน เพราะลึนคิด ที่เรียกว่า “สังคมบดขบ-สังคมอุบาทว์ = คติวิบัติ” [Unfavorable Environment] หรือสังคมอยู่ในช่วงเสื่อมจากศีลธรรม ยกย่องคนชั่ว บีบบังคับคนที่เรียกว่า “กาลวิบัติ” [Unfortunate Time] หรือจะอธิบายตามแนวคิดทางชีววิทยา ที่เรียกว่า “ทฤษฎีธรรมชาติเลือกสรร” [The Theory of Natural Selections] คือ สัตว์ที่แข็งแรงกว่า ย่อมถูกเลือกให้ดำรงเผ่าพันธุ์ของตนต่อไป ส่วนผู้ที่อ่อนแอกว่าย่อมสูญพันธุ์จากโลกนี้ไป ถ้าไม่รวมกลุ่มกันเพื่อต่อสู้พวกที่แข็งแรงกว่า ยกตัวอย่าง กลุ่มเกษตรกรต้องรวมกลุ่มกัน เพื่อต่อสู้กับการกดขี่ของพวกกลุ่มโรงสีข้าว เป็นต้น ที่เรียกว่า “สหกรณ์การเกษตร” แต่ถ้าประธานสหกรณ์โง่ปัญญาอ่อน ก็แพ้แพแก่โรงสีข้าวเหมือนเดิม เพราะพวกนี้ได้รวมกลุ่มกันเป็นสมพันธ์ส่งออกข้าวไว้ในกำมือกำดิน จะกระที่บใครเมื่อไหร่ก็ได้ แต่ยั้งดีชาวนายังพอทำธุรกิจได้ด้วยการรวมกันเป็น “วิสาหกิจชุมชน” เพราะสหกรณ์ส่วนใหญ่มีแต่หนี้เน่าบานหทัย เพราะไม่มีปัญญาความรู้ในการบริหารการเงินและธุรกิจการค้าอย่างมืออาชีพ ถามว่าพวกสมาคมโรงสีข้าวจะสำนึกบุญคุณกับชาวนานั้น ไปฝันเอาชาติหน้า ยิ่งในสมัยปัจจุบันชาวนาส่วนใหญ่ไม่ใช่เจ้าของที่นาอีกต่อไป ก็เท่ากับ คนไทยด้วยกันทำลายระบบสังคมเกษตรของตนเอง เพราะมันรวยกันฝ่ายเดียว ตรงกับพุทธคติที่ว่า “กินคนเดียวไม่อร่อย” เรื่องบุญคุณกันและกันนี้ มันเข้าทำนองคนไทยไม่รู้สึกในบุญคุณของข้าวที่กินกันทุกวัน ยอมปล่อยให้คนทำนาตายอย่างทรมานทุกสมัย หรือพวกเราจะไม่ปล่อยให้ตาม “ทฤษฎีธรรมชาติคัดสรร” ก็แล้วกันไป แต่ถ้ามาพิจารณาเรื่องต่างๆ ไป เป็นสามัญในสังคมนั้น เช่น สังคมรอบๆ บ้าน ก็คงมีสภาพไม่แตกต่างกัน คือ คนส่วนใหญ่ไม่ประคบด้วย “เมตตาธรรม-กรุณาธรรม” กล่าวง่ายๆ ศาสนาสู้พวกคิดชั่วไม่ได้ กฎหมายก็ไม่ได้ผล คนรวยอยู่เหนือกฎหมาย และสร้างกฎหมายให้ได้อีกต่างหาก คือ ดูเหมือนว่าทุกคนยอมแพ้ ทั้งอำนาจและเงินตรา คนดีมีคุณธรรมดูคล้ายกับว่าเป็นพวกโง่ๆ หรือเป็นเหยื่อในสังคม หรือเป็นตัวตลกอะไรทำนองนั้น มีคำกล่าวอย่างหนึ่งว่า บุคคลหาได้ยากมี ๒ จำพวก

ได้แก่ (๑) “บุพการี” คือ ผู้ทำอุปการะก่อน กับ (๒) “กตัญญูกตเวทิตี” คือ ผู้รู้อุปการะที่เขาทำแล้วและตอบแทน อย่างเช่น ผู้รู้หน้าที่ระหว่างพ่อแม่กับบุตร สามีกับภรรยา ครูกับลูกศิษย์ นายจ้างกับลูกจ้าง เป็นต้น ฉะนั้น ชาวพุทธพึงรู้จักการป้องกันตนจากคนชั่วหรือมิตรเทียม อย่าเปิดโอกาสให้พวกคนชั่วประสบความสำเร็จในการประกอบอกุศลกรรมต่อผู้อื่นหรือสังคม นั่นคือ ถ้าอยู่อย่างโง่ๆ ก็เป็นสังคมแบบเสื่อม แต่ถ้าอยู่อย่างฉลาดๆ ก็เป็นสังคมแบบเจริญๆ เปิดโอกาสให้ทำความดี สร้างบุญกุศล สะสมบารมีได้ และมีโอกาสเห็นโลกุตตรธรรมได้ พวกคนชั่วมักเข้ามาประชิดเพื่อหาโอกาสเลือกใช้ “ต้นทุนทางสังคม” [Social Connection Capital] ของเหยื่อเป้าหมายหรือของคนอื่น เพื่อหาเหยื่อรายใหม่ที่รู้ไม่ทันการณ์ว่าจะถูกหลอกหรือถือโกงสมบัติต่างๆ ทั้งปัญญาและทรัพย์สิน ก็ขอให้มี “จิตปลอดภัย-สติสัมปชัญญะ” นั่นคือ “ความไม่ประมาท” [อัปมาทะ] หน้าที่รูปร่างภายนอกนั้น ไม่ใช่สิ่งที่เราจะวางใจเชื่อถือได้ ต้องพิจารณาให้ลึกถึงสันดานของบุคคลนั้นจริงๆ อย่างระมัดระวังและต้องแท้ตามเป็นจริง ความจริงใจต่อคนชั่วย่อมนำความเดือดร้อนมาสู่ตนและครอบครัว ซึ่งเป็การพิสูจน์ความจริงใจอย่างโง่ๆ มีแต่ความฉิบหายมาถึงตัว พอเจอคนคิดกลับเห็นเป็นคนชั่ว เพราะถึงคราวมันช่วย โง่สิ้นคิดโดยเอื้อเพื่อ ไม่รู้จักประมาณ อะไรคืออะไรชั่ว อย่าคบคนชั่วเป็นมิตร อยู่คนเดียวยังดีกว่า ในการพิจารณาคนนั้น ถ้าจะถือกันเป็นมิตร ต้องใช้ปัญญาและเหตุผลอย่างรอบคอบถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้น ถ้าเข้ามาในลักษณะแปลกๆ เกินความจริง อะไรก็หายไปหมด ฟังคูตี เหมือนจะรวยวันพุงนี้เลย ก็แสดงว่า ความเบหายนารถอยู่หน้าบ้านแล้ว เตรียมตัวช่วยได้แล้ว การมีเมตตาและกรุณาต่อคนอื่นนั้น อย่าให้เกิดความเดือดร้อนกับตน ให้อยู่โดยประมาณเท่าที่จะช่วยเหลือได้ ไม่เกินกำลังความคิดและทรัพย์สินของตน ความจริงใจที่มีให้กันแบบโง่เสียสติแบบวัดใจกัน ตายเป็นตาย หมายถึง ความสิ้นคิดปัญหาอ่อนหาที่สุดประมาณไม่ได้ สิ่งนี้เป็นวาทะของพวกโจร โปรรระวังภัย เพราะเป็นการเทหน้าตักแบบโง่ๆ ที่หาประโยชน์อะไรไม่ได้ ถ้าไม่สำเร็จ โจรมันปลิ้นเสิร์จมันก็หนี เหลือความช่วยไว้เป็นพยานเป็นเครื่องเตือนสติและเครื่องเรียนรู้ของสัมปชัญญะ ที่อาจจะซ้ำเกิน ไปไม่ทันการณ์ ฉะนั้น การมีเมตตาและกรุณาต่อใครนั้น อย่าให้เสียธรรมเด็ดขาด หรือสร้างความเดือดร้อนถึงเป็นเด็ดขาด บางครั้งก็นึกถึงเรื่อง “กรรมของสัตว์-กัมมัสสกตา” วางเฉยในเรื่องนั้นๆ ด้วย “อุเบกขา” เพราะสิ่งที่พวกโจร คนชั่ว มิตรเทียม คิดหรือกล่าวไว้นั้น ไม่เป็นจริงด้วยเหตุผล เป็นเรื่องของ “มักะ” ของพวกนี้ ถ้าเรายังคิดคบบกับคนพวกนี้ ย่อมเป็การปฏิเสธต่อเส้นทางแห่งอริยมรรค ไม่เชื่อฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ชาตินี้หมดโอกาสเห็นคุณอันใหญ่ ปฏิบัติธรรมไปเหมือนคนแก่งโง่ไม่สามารถเกิดปัญญาเห็นธรรมได้จริงๆ ก็จบข่าวเท่านั้นเอง.

